

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s6u 3 galbini mon. sun6t6ria.

Anulu XXXII.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare.

Nr. 60.

Brasiovu 18/6 Augustu

369.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Societatea academica romana.

Primimu deadreptulu urmat6ri'a referata despre solemnitatea deschiderei siedintieloru societatii academice romane din Bucuresci:

„Bucuresci 3/15 Aug. 1869.

Dle Muresianu!

Eu, Vineri dimin6tia la 2 ore amu sositu aici in pace.

Societatea academica romana, Vineri, 1/13 Augustu, la 12 ore s'a intrunitu in siedintia, unde presedintele in cuvinte scurte dar' bine simtite a deschisu sesiunea anului 1869.

Unii din membri au fostu de facie, nu erau inse in numerulu de majoritatea ceruta de statute; asta inse nu impedece deschiderea sesiunei anuale.

Altii au anuntiatu, ca voru sosi preste pucinu spre a lu6 parte la lucrarile societatiei.

6ra altii parte si-au tramisu dimisiunile, parte au insciintiatu societatea despre a loru imposibilitate de a particip6 in estu anu la siedintie.

In urma unii, mai pucini, n'au respunsu inca la invitarile delegatiunei.

Dupa deschiderea sesiunei, membrii presenti, conformu regulamentului, s'au intrunitu in conferintia.

S'a alesu unu secretariu ad hoc in pers6n'a mea.

Pentru traducerea opului „De bello gallico“ a incursu unu singuru manuscriptu cu devis'a „Concordia vires crescunt.“

In 2, Sambata, inca s'a t6nutu siedintia in conferintia, fiinduca membrii societatiei inca totu nu era in numerulu cerutu de statute; se spera inse, ca preste pucinu voru fi aici cei cari au anuntiatu, ca vinu.

Siedintiele in asta sesiune au se fia f6rte interesante. Credu, ca se voru t6n6 mai multe siedintie publice. Membrii actuali noi, alesi in sesiunea trecuta, la inaugurarea loru voru t6n6 discursuri multu importante; asia dlu Cagalniceanu va t6n6 discursu despre vi6ti'a lui Negruzzi, dlu Papiu Ilarianu despre vi6ti'a lui Sincai, si dlu Sionu inca va t6n6 unu discursu, si la toti acestia va raspunde cate unulu ore carele din ceialti membri ai societatiei. Siedintiele la aceste inaugurari voru fi publice.

Amu uitatu se-ti insemnu, ca dlu Eliade a deschisu sesiunea acestui anu, care este acum a trei'a, cu sublim'a sa poesia intitulata „Imnulu creatiunei“ scl. —

Ios. Hodosiu m/p.“

Dintre membrii academiei au apromisu, ca voru mai sosi in curendu la siedintiele sesiunei acesteia inca dd. Georgie Baritiu, Alexandru Romanu, V. Babesiu, Hurmuzachi si d. Sbier'a din Bucovin'a.

La inaugurarea membriloru noi a dd. Cagalniceanu, Papiu si Sionu se dice, ca la discursulu dlui Eliade va raspunde dlu Cagalniceanu, despre Costache Negruzzi, la discursulu dlui Papiu dlu Georgie Baritiu despre G. Sincai; 6r' la discursulu dlui Sionu despre fabulistulu Donici d. Vasilie Alexandri. Prin urmare siedintia inaugurarei, care va fi publica, precum si t6ta sesiunea anului

acestui a promite a fi f6rte importanta. Asteptamu cu mare sete urdirea grandetiei romane antice si nutritia ei din sinulu acestei academice. —

Asociatiunea romana transilvana.

In diu'a de 11 Augustu domnisi6r'a Constanti'a Dunc'a pregati tienerea conferintiei literarie. Discursurile celea cinci t6nute de ddni Baritiu, Rusu, Popfiu, Vulcanu si Buda fura primite cu aplause. Banchetulu f6 animatu, concercutu redicatoriu de anime. Pentru anulu viitoriu s'au decisu locul adunarei Naseudulu pe 8 Aug., candu intieleginti'a romana va intra in sinulu comuneloru: „Salve, Parva, Nepos, Romuli!“ —

„Adunarea Națională.“

Diurnalulu, ce se dice 6 fi si organulu dlui ministru Cagalniceanu, intr'unu articulu incepetoriu, precum se vede inspiratu, vorbesce despre starea lucrurilor din Transilvani'a, cu respectu la Romani'a, fara multa reserva, reimprospetandu adeverulu starii lucrului si aratandu cu degetulu la unic'a modalitate a vindecarei reului, repetita si de noi mai de multe ori. Deci ei damu aici primulu locu, reproducundulu in t6ta extensiunea lui. Elu suna asia:

„Amu spus'o si o spunemu mereu, nu p6te fi pace si liniste nici pentru unguri nici pentru romani, pre catu t6mpu legea nationalitatiloru va reman6 ceea ce este in Transilvani'a. D6ca in secolii barbari, candu puterea era singura regulat6ria a dreptului, si totusi romanii n'au pututu fi desnacionalisati, maghiarisati, s6u nemtiti, de siguru, ca nu in secolulu alu n6ue-spre-diecelea se mai p6te sper6 s6u vis6 o asemenea desnacionalizare. Care e dar' rezultatulu ce se spera la Pest'a si Vien'a din actual'a situatiune politica? Care este 6rasi rezultatulu incriminatiuniloru ce se arunca mereu asupra Romaniei, ca agita pe ardeleni? Marele, unicele agit6rie ale nationalitatiloru (fia romani, fia cechi, fia poloni) suntu insesi legile cu care s'a voitu a le suprim6. Suntu cativa ani, abia optu s6u n6ue, candu doi juni romani voira se publice in Iasi unu diurnalulu cu tendentie daco-romanistice; toti barbati Ard6lului se redicaru in contra acelor'a, strigandu, ca 6r6 diurnalulu loru o adeverata calamitate publica, ca nu le trebuie daco-romanismu, ca loru le mai place sudeti'a austriaca. Acui e culp'a d6ca astadi, inaspriti de nedr6pt'a lege a nationalitatiloru, ei afla 6re care mangaiere in a ved6 desteptanduse in Romani'a macaru o miscare in fav6rea loru? Culp'a acestei miscari — d6ca miscare se face — o au aceia cari au nascutu si sustieniu inca legea nationalitatiloru, adica a desnacionalizarei, si situatiunea facuta Transilvaniei.

D6vada, ca nu Romani'a agita pre ardeleni ci insasi opresiunea ce ei suferu din Pest'a, este si faptulu, ca Austri'a nu se tanguesc de propagandele Romaniei in Bucovin'a. Ce felu? in ac6sta provincia, care intr'adeveru a apartienutu Romaniei, si inca de curendu, si careia cu asia de mare neleguire i s'a smulsu; ce felu? nu face in ea propagande Romani'a? — Nu, cum nu face nici in Ard6lu; Bucovin'a, nu dicemu, ca a uitatu de mam'a patria, dar' nu se agita ea singura, ca-ci se vede, ca nu simte asia de multu lips'a acelei mame patrie. De ce? pentruca vi6tia sa, mai alesu vi6ti'a

nationala, nu i s'a facutu de catra guvernentulu vienesu asia de nesuferita(!) cum ea se face ardeleniloru. Vreti se taca ardeleni? Vreti c6 se scria diuareloru estreme din Bucuresci, capii intielegintiei din Ard6lu, cum scrieau cu 9 ani „Daciei“ din Iasi, ca Ard6lulu nu are lipsa de daco-romanismu, ca elu este neindoi6sa posesiune a marelui seu principe, ca . . . etc. etc.; ei bine, se i se red6 existenti'a nationale, se i se d6 atatea drepturi si libertati, cate nu voru afl6 nici odata in o unire visata cu Romani'a. . . . Faceti, o! voi dela Pest'a Vien'a, pre ardeleni, banatieni etc., atat'a de alipiti de legile si constitutiunile cele egalitari, drepte si liberali, ce le veti d6, c6 ei se ridia c6 de nisce „dicutori de glume“ de individii din Romani'a, cari le ar' mai propune o aneXiune s6u unire.

Inca odata, nu Romani'a face propaganda in Ard6lu, ci guvernulu dela Pest'a si din Vien'a. Incezeze inicitatea, si agitarea va incet6. 6ra noi romani din Romani'a libera avemu chiaru o datorria — impusa de propriulu nostru instinctu de conservare, — de a cere prin orice cali, incetarea agitarei ce Pest'a face in Ard6lu, prin situatiunea ce a datu nationalitatiloru de acolo: de agitarea aceea fatalminte, naturalminte, se resimte si insasi tier'a n6stra.

D6ca pe motivu de umanitarismu, Europei ii place se se ingereze in afaceri interioere ale n6stre, in fav6rea jidoviloru, ne va fi permisu se dicemu si noi veciniloru nostri „stingeti foculu ce ati aprinsu, ca-ci ne periclitati si insasi linistea n6stra.“ (!) De parte de a mai repeti d. Beust si vericine, ca se totu facu agitari de noi in Ard6lu, mai cu rezultatulu va fi se aline acolo agitarea ce o a produsu situatiunea facuta, cu s6u fara legea, nationalitatiloru, s6u prin dualismu.“ —

Copi'a circulariului episcopescu

de datulu Aradu, 24 Iuliu 1869, Nr. 874, catra toti protopresbiterii din dieces'a aradana, in obiectulu organizarei diecesei pe bazea statutului:

Preacinstite Domnule Protopresbiteri!

Dupace Maiestatea Sa imperatulu si regele nostru apostolicu, cu preanalt'a resolutiune din 28 Maiu a. c. s'a induratu a intar6 cu cevasi modificari statutulu organicu alu besericei n6stre romane greco-orientali din Ungari'a si Transilvani'a, asediatu prin congresulu nostru besericescu, ce f6u conchiamatu la Sibiu pe 16/28 Septembrie 1868, — noi avendu in vedere hartia Excelentiei Sale preasantitului domnu archiepiscopu si metropolitu Andreiu baronu de Siagunu, de datulu 19 Iuliu a. c. Nr. AEM. 36 aflamu de bine a decret6: ca pomenitululu statutu organicu alu besericei n6stre, dupa tiesetur'a intarita de Maiestatea Sa, numai de catu se intre in vi6tia in cuprinsulu intregi n6stre eparchie, si adica in asia modru: c6 punerea aceluia si in vi6tia se se inc6pa in ordulu naturale dela partile mai mici si inferiori constitutive ale provinciei metropolitane, adica dela parochie, si de acolo treptatu se se pasi6sca in susu la constituirea partiloru organice superiori; spre care scopu dara in specialu decretamu urmat6riale:

I. Pentru constituirea sin6deloru, comiteteloru si a epitropieloru parochiali.

1. Delocu dupa publicarea ordinatiunei acesteia, in fiasce-care comunitate besericesca preotulu localu, in insocire cu epitropii (6ratorii) besericesci si cu alti fruntasi comunali, va conscrie esactu pre toti acei membri ai comunitatei besericesci, cari dupa § 6 alu statutului organicu, cu privire si la

